

Brexit – jak ovlivní Česko a budoucnost Evropské unie?

Ve středu 20. února se v Evropském domě v Praze uskutečnila další debata z cyklu Café Evropa, během které se hosté zabývali tématem „Brexit – jak ovlivní Česko a budoucnost Evropské unie?“. Pozvání na debatu přijali Radek Špicar, viceprezident Svazu průmyslu a dopravy České republiky a Michael Žantovský, ředitel Knihovny Václava Havla a bývalý velvyslanec ČR ve Velké Británii. Moderování této debaty se ujal Ondřej Houska, redaktor Hospodářských novin. Britové si v červnu roku 2016 v rámci referenda zvolili, že chtějí odejít z Evropské unie. Po aktivaci článku 50 premiérkou Theresou Mayovou byl stanoven termín vystoupení země z EU na 29. března 2019. Stále však není jisté, zda, jakým způsobem a za jakých podmínek k vystoupení dojde a jak budou vypadat budoucí vztahy Spojeného království s EU. Doposud neexistuje dohoda, která by na tyto otázky odpovídala, jelikož britský parlament odmítl schválit dohodu, kterou Mayová dohodla se zástupci Evropské unie. V reakci na první otázku Ondřeje Housky, jak to podle řečníků dopadne, se oba hosté rozhodli nedělat předpovědi. Podle pana Žantovského, je nanejvýš pravděpodobné, že k brexitu nějakým způsobem dojde a stane se tak 29. března a ne později. S tím souhlasil i pan Špicar a vysvětlil, proč rozhodnutí Spojeného království odejít z Evropské unie způsobilo v zemi největší politickou krizi od 2. světové války: „Rozpory jsou dány charakterem a parametry toho rozhodnutí. Distribuce hlasů pro a proti byla velmi demograficky různá.“ Další otázka byla věnována důsledkům tzv. „divokému brexitu“, tedy odchodu Spojeného království z EU bez dohody. Podle pana Špicara, nikdo přesně neví, jak by to v případě takového brexitu probíhalo.

Zdůraznil důležitost britského trhu pro českou ekonomiku, a komplikace, které by s sebou „divoký brexit“ přinesl některým českým sektorům. „Velká Británie je naším pátým největším exportním odbytištěm. Využíváme tam za více než 200 miliard korun ročně,“ dodal Špicar. V případě „divokého brexitu“ by obchodní vztahy mezi Evropskou unií a Spojeným královstvím byly upraveny režimem Světové obchodní organizace (WTO), kdy by se ze dne na den Velká Británie stala pro EU třetí zemí. Pan Žantovský se také věnoval vlivu brexitu na českou ekonomiku. „Do Británie vyvážíme také nepřímo, především přes Německo, které je naším největším odběratelem.“ Brexit by českému exportu proto mohl uškodit ještě více, než se očekává. Na rozdíl od Spojeného království, které má exportní odbytiště v celé řadě zemí mimo Evropu, Česká republika tolik flexibility v této oblasti nemá. Po odhlasování brexitu se předpokládalo, že budou následovat další státy ve svém odchodu z EU. Záhy však všechny průzkumy začaly ukazovat nárůst spokojenosti se členstvím zemí v Evropské unii, s výjimkou České republiky, u které ale podpora v poslední době také stoupá. Podle pana Špicara, je to důsledkem toho, že až díky brexitu se občanům EU ukazuje, co s sebou členství v EU přináší, a co to pro zemi znamená z EU odejít. „Pro mnoho lidí byl brexit srážkou s realitou,“ dodal pan Žantovský a zároveň vysvětlil, že brexit přiměl mnoho lidí uvědomit si, že alternativy členství jsou daleko horší. Hosté se také věnovali otázce, jaké poučení by si Evropská unie měla z brexitu vztít. Jako nejdůležitější viděl pan Špicar případné poukázání na oblasti, kde existuje až příliš regulace a byrokratické.

Pan Žantovský vidí vliv brexitu dvěma pohledy. Pro některé může brexit znamenat pobídku pro utužování evropské integrace, jelikož s odchodem Spojeného království zmizel jeho hlavní odpůrce. Zároveň to pro jiné může být i varování, zda evropská integrace už nezašla příliš daleko. Stejně jako na ostatních debatách z cyklu Café Evropa byl i během této dán prostor publiku a jeho dotazům. Jeden z diváků se hostů zeptal na důvody, proč se Velká Británie nerozhodla se po vystoupení připojit k Evropskému sdružení volného obchodu (ESVO). Odpovědi se ujal pan Žantovský, který vysvětlil, že vztahy země ESVO se státy Evropské unie je váží pravidly EU, aniž by se mohli podílet na rozhodování. Důvodem, proč se Velká Británie nerozhodla pro tuto možnost, je slib, že díky brexitu bude zemi navržena volnost rozhodování. Další otázka byla věnována samotnému referendu a právu lídrů nechat občany v referendu rozhodovat o členství v mezinárodních organizacích. Pan Špicar vidí referenda jako dobrý nástroj pouze na lokální úrovni, kde lidé dané problematice rozumí. V případě celostátních referendem může být volba občanů ovlivněna mnohými faktory nesouvisejícími se samotnou otázkou, jako je například spokojenost s národními vládami. Jako poslední zazněl dotaz na to, jaký by měl být postup České republiky v rámci Evropské unie po odchodu Spojeného království. Oba hosté se v závěru shodli na tom, že s odchodem Velké Británie už v EU nebude země, která by vyvažovala státy platící eurem. „Brexit pro nás překresluje mocenskou mapu a naši pozici v Evropě. Může se stát, že se rozhodovací centrum bude přesouvat do eurozóny,“ řekl Špicar. V případě přesunu rozhodování do eurozóny, by pro Českou republiku bylo strategičtější přijmout euro.

Evropský parlament
Kancelář v České republice

Organizátoři v rámci projektu Café Evropa poskytují prostor pro svobodnou diskusi. Jejich závěry však nelze zaměřovat s oficiálními stanovisky a postoji institucí EU.

www.cafe-evropa.cz